Grigore Constantinescu

Comuna

TEIU

PITEŞTI

MMXV

TEIU

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din două sate: **Teiu**; Leşile.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDEŢULUI: 37 km.
SUPRAFAŢĂ: 44,7 km^2.
POPULAŢIE: 1.594 locuitori [745 M + 849 F] (2011).

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

***Balomireşti**, lângă Teiu – 1567 [7075] iunie 4 (DRH, B, ŢR, vol. VI, doc. 31); **Teiu** – 1544 mai – lupta de la Fântâna Ţiganului.

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Teiu.

Așezarea este atestată documentar inițial în mai 1544, prin toponimul local Fântâna Țiganului, unde s-a desfășurat lupta dintre domnul Țării Românești, Radu Paisie, și pretendentul la domnie, Laiotă Basarab, care va fi înfrânt și ucis, vistieria domnească fiind salvată în timpul confruntării de Radu Furcovici din Golești, care va răsplătit prin dăruirea de către domn a mai multor sate.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unor comunităţi umane pe teritoriul actual este atestată prin **AŞEZAREA NEOLITICĂ FORTIFICATĂ** –[▲]– descoperită în cursul investigaţiilor arheologice efectuate de către specialişti ai Muzeului judeţean Argeş, în anul 1959. În aşezarea aparţinând culturii Gumelniţa, s-au depistat piese ceramice decorate şi de plastică feminină, expuse în secţia de istorie a muzeului.

Tellul de la Teiu este format din „două măguri constituite din vestigiile câte unei aşezări neolitice fortificate, cu circumvalaţie şi palisadă. În una dintre aşezări, ordonanţă de locuinţe de suprafaţă cu platforme de lut, grupate în jurul unui spaţiu relativ central. În axul acestuia, era situată o locuinţă de dimensiuni deosebit de mari, iar, în faţa ei, o platformă (?) de cult uriaşă din lut ars cu decupaje semicirculare pe laturi, interpretată şi ca o reprezentare plastică de cult. Ceramică de tip Gumelniţa, cu décor plastic; bogată plastică feminină, nedecorată, între care se deosebeşte o figurină cu indicaţia clară a mâinilor aduse sub sâni.”. Obiectele descoperite de arhl. S. Morintz şi Ion Nania demonstrează că, în neolitic, locuitorii aşezării se ocupau cu: agricultura, creşterea vitelor, vânătoarea, olăritul, torsul, ţesutul.

Un depozit neolitic compus din: lame de silex, topoare de piatră, figurină antropomorfă aparţinând culturii Gumelniţa a fost descoperit la Leşile, în punctul Dealul Popii. În acelaşi sat, s-a depistat o monedă romană republicană, iar, la Teiu din Deal, mai multe monede romane republicane, argumentându-se astfel o locuire mult anterioară a teritoriului actualei comune.

TOPONIMIE:

- **Leşile** – toponim topografic format pe baza apelativului slav *lésă* ≈ „pădure” atestând, în acest caz, existenţa unor păduri în aria de constituire a localităţii, fie pe baza apelativului *leasă* ≈ „împletitură din nuiele, cu diferite utilizări, inclusiv, pentru păstrarea ştiuleţilor de porumb”. Denumirea anterioară *Aleşii de Tei* indică, de fapt, separarea unor locuitori din Teiu, de vatra lor originară şi stabilirea în actuala arie a aşezării Leşile, element confirmat prin structura toponimului.
- **Teiu** – toponim topografic, la origine, apelativul *tei* [Tilia tomentosa], indicând un reper cert în aria de constituire a localităţii.

SPECIFIC ARHITECTURAL:

Arhitectură populară caracteristică zonei de şes a judeţului Argeş. Construcţiile vechi de locuit relevau preponderenţa folosirii lemnului ca material de edificare a acestora. Se înregistrau, passim, construcţii de lemn monocelulare, deşi planul cvasigeneralizat îl reprezenta cel bicameral, cu un singur acces din exterior şi cu legătură directă între cele două încăperi: tindă şi odaie curată. În perioada interbelică, s-a extins tehnica de realizare a construcţiilor de locuit din paiantă, iar planul s-a amplificat prin încadrarea tindei cu camere şi prin dispunerea, pe latura frontală, a sălii. Sala susţinută pe stâlpi simpli este bordată de un pălimar amplu decorat prin ajurarea scândurilor dispuse vertical. Un foişor cu acoperiş în două ape plasat pe axul faţadei prezintă, la fronton, decoraţii în lemn. Izolat, se constată existenţa unor decoruri murale realizate din stucatură, predominând motivul glastrelor cu flori.

Portul popular tradiţional local – caracteristic ariei sudice a judeţului Argeş – vădeşte influenţe ale zonelor etnografice limitrofe.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Băltăreasca, Băluţa, Brâuleţul de la Teiu, Hora bradului, Hora mare ca la Teiu.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚**Biserica** «Adormirea Maicii Domnului» + «Cuvioasa Paraschiva» **Teiu Deal** [1850-1859]~ctitorită de Marin Diaconescu, preot Radu, Ilie Diaconu, pe locul unei bisericuţe de lemn •intervenţii: reparaţii generale efectuate cu sprijinul financiar al lui Armand Călinescu, mareşalului Ion Antonescu şi al lui Mihai Antonescu [1938-1942] •pictură murală: anonim [1859]; Nicolescu, D. Sereda [1943].

✚**Biserica** «Schimbarea la Faţă» **Teiu Vale** [1925-1928]~ctitorită de părinţii lui Vladimir Streinu: Şerban Iordache şi Elena, soţia sa, general N. Constantinescu şi Maria, soţia sa •pictură murală: Gheorghe Belizarie şi N. Nicolescu [1928].

✝**Monument eroi**: **Teiu** [1877; 1916-1918]; autor: Kaghiorghis N. (1922) – lângă Primăria comunei Teiu.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 229 locuitori ai comunei Teiu, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [1], Campania din 1913 [3], Primul război mondial [141], Al doilea război mondial [84].

Momente de istorie locală

În cursul Primului război mondial , localitatea a devenit „câmp de luptă", prin staționarea, la 19 noiembrie 1916, a cartierului Diviziei 8 și a unor subunități din Divizia 1/17 Infanterie și Divizia 8 Infanterie. Surprinse de un puternic atac inamic de artilerie și infanterie, trupele române vor fi nevoite să se retragă pe un nou amplasament în noaptea de 19 spre 20 noiembrie 1916.

❖ MEMENTO:

CASA MEMORIALĂ «VLADIMIR STREINU» –[▲]– construcţie tipică zonei de şes, cu un singur nivel şi acces, printr-o tindă, în „camera de primire" şi, din aceasta, în „odaia de dormit". Casa a fost organizată expoziţional, prin efortul susţinut şi competent al unor pasionaţi specialişti de la Muzeul Goleşti şi Muzeul judeţean Argeş, pe baza unei tematici ample, redactate de prof. Grigore Constantinescu, apreciată elogios de soţia scriitorului, Elena Streinu, autoarea romanului «Păuna şi copiii ei». La inaugurarea casei memoriale [28 mai 1972], au participat: acad. Şerban Cioculescu, profesorii universitari: Paul Cornea, Ovid Crohmălniceanu, Vasile Netea, Mihail Novicov, Edgar Papu, Dimitrie Păcurariu; criticii: Ion Biberi, Barbu Cioculescu şi George Muntean; soţia scriitorului, fiica sa – actriţa Ileana Streinu, sora sa – poeta Maria Iordache, oameni de cultură, numeroşi consăteni ai scriitorului. În spaţiul afectat, este prezentată expoziţional viaţa şi activitatea literară a poetului, criticului şi istoricului literar Vladimir Streinu, originar din Teiu. Biroul şi

camera de „odihnă" redau atmosfera intimă a vieţii „poetului-prinţ" de la Teiu. Biblioteca include volumele sale de poezie, critică şi istorie literară, precum şi cărţi cu autograf dăruite Teianului de către scriitori români celebri.

IN MEMORIAM

✪ **DIACONESCU ILIE** [1913-1959] – medic în Teiu [1937-1941; 1944-1959], absolvent al Facultăţii de medicină Bucureşti [1937]; militant politic; arestat [1946, 1948], urmărit continuu de Securitatea comunistă. Fondator al Dispensarului Teiu; conferinţe cu caracter medical.

✪ **DIACONESCU MARIN** [1899-1995], născut în Teiu; preot cărturar; paroh la Biserica Domnească din Pitești [1931-1962]; profesor de religie, istorie și limba română; director al Căminului județean Argeș [1942-1945]; coordonator al revistei lunare „Păstorul ortodox" [1931-1948]. Operă amplă: „douăzeci de volume de amintiri, șapte volume de predici însumând peste 7000 de pagini dactilografiate", printre care consemnările cu caracter memorialistic, referitoare la viața și activitatea marelui arhiereu Evghenie Humulescu-Pitești eanul.

✪ **FĂLCESCU VASILE** [1932-2012] – profesor de limba şi literatura română la Şcoala generală Teiu. Autor al volumelor: «Teiu, cuibul părăsit al lui Vladimir Streinu» [1998], «Viaţa lui Vladimir Streinu» [2005], «Vladimir Streinu şi himera poeziei» [2008], «Vladimir Streinu evocat de contemporani» [2008]; «Folclor literar din Teiu-Argeş» [2011] şi «Teiule cu frunza lată» [2012] – culegeri de folclor literar, realizate în colaborare cu Marilena Lică Maşala.

✪ **IONESCU MARIN / MARINACHE** [1909-1992] – bizantinolog, psalt, teolog. Şcoala muzicalăde la Putna. Opera: «Manuscrisul nr. 56544576 de la Mânăstirea Putna: Antologhion» [1980] ş. a.

✪ **MAŞALA VLADIMIR CONSTANTIN** [1925,Teiu-1999] – muzicolog, compozitor, publicist; absolvent al Conservatorului de muzică din Bucureşti, clasa Dimitrie Cuclin [1950]. Activităţi specifice la Societatea română de radio; Casa centrală a creaţiei populare Bucureşti şi Casa de cultură „Nicolae Bălcescu" din Capitală. Compoziţii proprii: concerte instrumentale, cvartete de coarde, piese corale, simfonii. Colaborator la revistele: „Contemporanul", „Muzica", „România literară".

✪ **NANIA ION** [1934-2009], născut în Leșile; profesor de istorie, arheolog, muzeograf, etnolog. Opera: «Istoria vânătorii în România (Din cele mai vechi timpuri până la instituirea legii de vânătoare, 1891» [1977], «Mozăceni, o așezare din fosta țară Vlașca» [2004], «Legende și tradiții» [2007]; importante articole și studii de specialitate în domeniul arheologiei, istoriei vânătorii, folclorului – abordând prioritar obiceiurile tradiționale și folclorul Rezistenței anticomuniste.

✪ **PETRE GHEORGHE** [1911-1995] – învăţător în Turcuşui (Bulgaria), Chiosca (Dobrogea), Mircea Vodă (Durostor), Teiu. Animator al activităţii culturale; dirijor al unor coruri şcolare şi comunale, precum Corul mixt ţărănesc din comuna Gliganu.

✪ **POPA LIVIA** [1936-2001], personalitate a învăţământului argeşean; profesoară de Limba şi literatura română la licee din Topoloveni şi Piteşti; inspector şcolar de specialitate; excelentă animatoare a vieţii culturale în cadrul Cenaclului literar „Nicolae Labiş" de la Liceul „Zinca Golescu"-Piteşti; autoarea operei postume «Aduceri aminte» (două volume), precum şi a unor importante eseuri referitoare la scriitori români clasici şi contemporani.

✪ **STREINU VLADIMIR** [pseudonimul literar al lui Nicolae Iordache], [1902-1971], critic şi istoric literar, poet, profesor universitar, publicist, director al Editurii „Univers". Strălucită personalitate a culturii naţionale, care a întruchipat, prin viaţa şi activitatea sa, nobilele idealuri ale patriotismului şi umanismului universal, Nicolae Iordache s-a născut la 23 mai 1902, în familia lui Şerban şi Elena-Neacşa Iordache din Teiu. Opera: studii de critică şi istorie literară naţională («Pagini de critică literară. Marginalia. Eseuri» [1938]); studii referenţiale de teorie prozodică («Versificaţia modernă» [1966]); analist al unor opere ale literaturii străine («Studii de literatură universală» [1973]); coautor al «Istoriei literaturii române moderne» [1944], cu Şerban Cioculescu şi Tudor Vianu; monografist («Calistrat Hogaş» [1968], «Ion Creangă» [1970]); remarcabil poet («Vers imanent» [1971]). Traduceri

din: Corneille – «Horaţiu» [1943]; M. Proust – «În căutarea timpului pierdut» [1968]; W. Shakespeare – «Tragedia lui Hamlet, prinţ de Danemarca» [1970].

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 473; Idem– *Vladimir Streinu,* www.google.ro, calameo.1227548

Vasile Fălcescu– *Teiu, cuibul părăsit al lui Vladimir Streinu*, Piteşti, 1998, 248 p.; Nicolae Eremia – *Teiu din Valea Mozacului. Monografia comunei Teiu*, Piteşti, 2015; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş.*

–[▲]– Monument istoric şi de artă

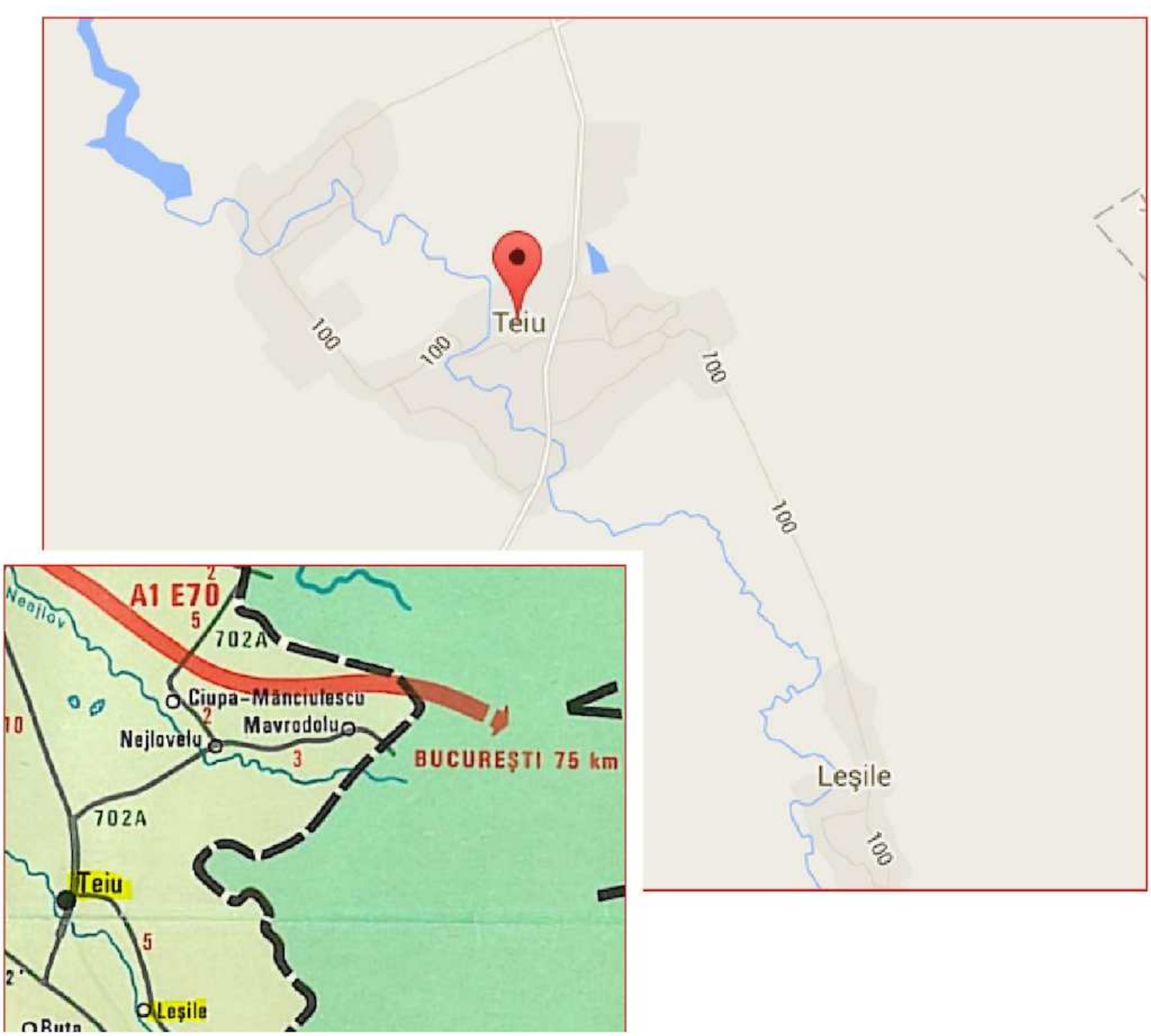
Teiu
100
100
100
100
Leşile
100
A1 E70
5
702A
Neajlov
Ciupa-Mănciulescu
2
Mavrodolu
Nejlovelu
3
BUCUREŞTI 75 km
702A
Teiu
5
Leşile
Buta
10
2

PRIMĂRIA COMUNEI TEIU.

LACUL TEIU.

BISERICA TEIU.

MONUMENTUL EROILOR.

CASA MEMORIALĂ «VLADIMIR STREINU».

VLADIMIR STREINU –
POETUL PRINŢ DE LA TEIU.

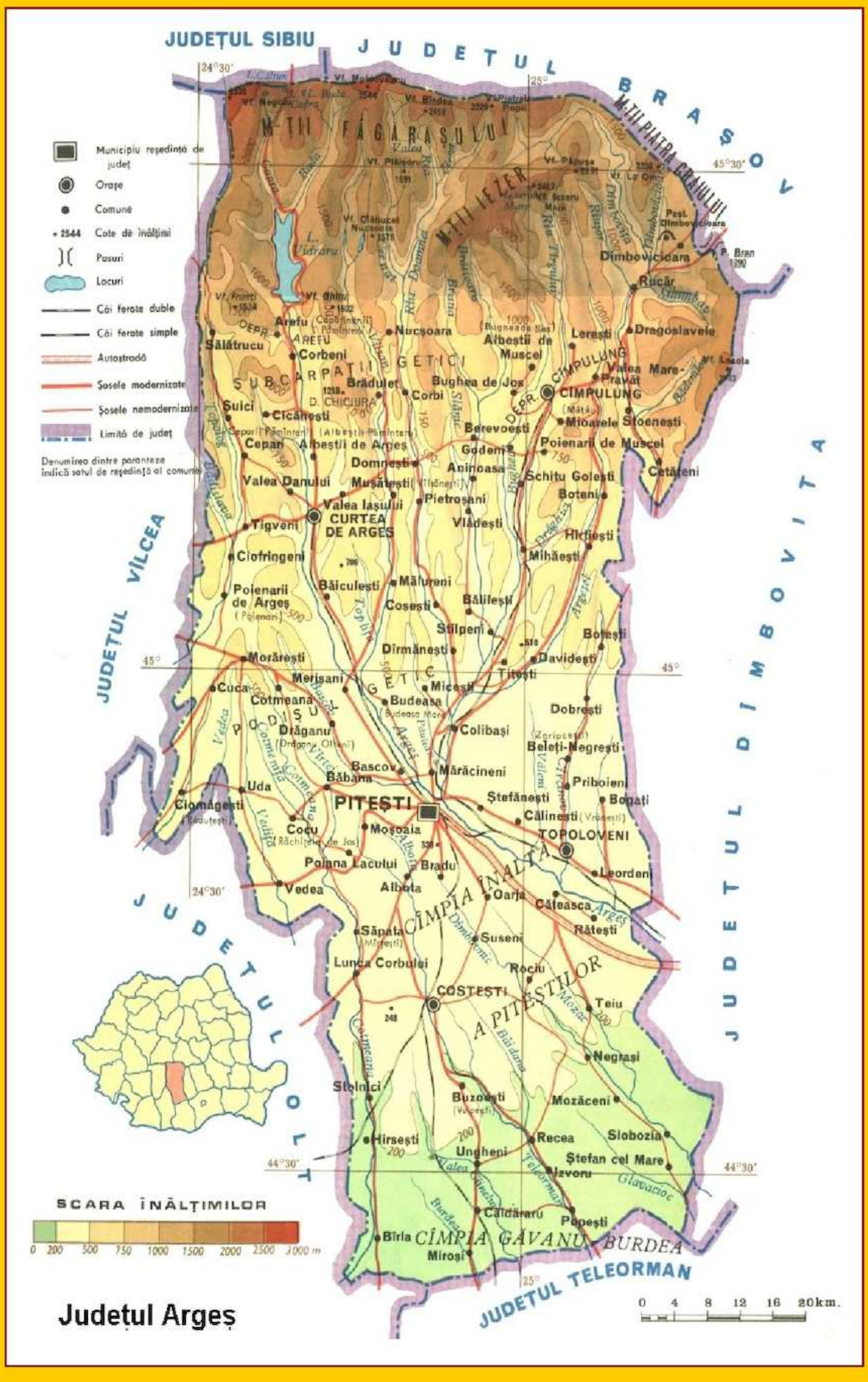

Județul Argeș